

Kategorija: 3.4.2.11.1.1. Pateikus teismui fizinio asmens kreditorių reikalavimų tenkinimo ir jo mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą;

Civilinė byla Nr. e3K-3-336-219/2020
Teismo proceso Nr. 2-06-3-13533-2015-4
Procesinio sprendimo kategorija 3.4.2.11.1.1

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. gruodžio 9 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės, Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas) ir Vinco Versecko (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Būsto paskolų draudimas“ kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. sausio 23 d. nutarties peržiūrėjimo pareiškėjų J. N. ir E. N. bankroto byloje pagal pareiškėjų bankroto administratorės uždarnosios akcinės bendrovės „Centrinis bankroto biuras LT“ prašymą užbaigti fizinių asmenų bankroto bylą, suinteresuoti asmenys uždaroji akcinė bendrovė „Būsto paskolų draudimas“, akcinė bendrovė SEB bankas, antstolė L. P.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama **dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių privalomo parengti plano įgyvendinimo aktą, jo surašymą ir tvirtinimą, bankroto administratoriaus pareigą teikti plano vykdymo ataskaitas, išsamų plano įvykdymo aktą, teismo vaidmenį tvirtinant šį aktą ir baigiant fizinio asmens bankroto bylą, aiškinimo ir taikymo.**

2. Bankrutuojančių fizinių asmenų J. N. ir E. N. bankroto administratorė pateikė teismui prašymą baigti fizinių asmenų bankroto bylą. Bankroto administratorė nurodė, kad 2019 m. liepos 1 d. atliktas paskutinis mokėjimas, suėjo mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo terminas, planas įgyvendintas, todėl prašė baigti bankroto bylą. Pažymėjo, kad kreditorių susirinkimo pirmininkas atsisakė pasirašyti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą (toliau – ir aktas), nes šis neinformatyvus.

3. Kreditorė AB SEB bankas prašė teismo netenkinti prašymo, netvirtinti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto, įpareigoti bankroto administratorę pateikti kreditorių susirinkime kreditoriams praėjusių metų plano vykdymo eigos ataskaitas. Kreditorė nurodė, kad ji, kaip kreditorių susirinkimo pirmininkė, nepasirašė kreditorių reikalavimų tenkinimo ir mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto, nes kreditoriai apie bankroto bylos eigą paskutinį kartą buvo informuoti 2018 m. rugpjūčio 27 d. Kadangi kreditoriams nepateikta nei ataskaita, nei bankrutuojančių fizinių asmenų sąskaitų ir depozitinės sąskaitos išrašai, nei kiti ataskaitas pagrindžiantys dokumentai, tai nėra galimybės įsitikinti plano įgyvendinimo akte pateiktos informacijos pagrįstumu. Paskutiniaisiais metais kreditoriai neturėjo jokios informacijos apie bankroto eigą (bankroto administratorė neteikė dviejų pusmečių ataskaitos, nešaukė susipažinti kreditorių susirinkimo). Plano įgyvendinimo aktas nėra informatyvus, jame nenurodyti veiksmai, kurių ėmėsi bankrutuojantys asmenys mokumui atkurti, taip pat bankroto proceso metu gautos pajamos, būtiniesiems poreikiams tenkinti panaudotos sumos. Kreditorė nurodė, kad papildomai bankroto administratorės pateikti duomenys nesudaro pagrindo pripažinti, jog mokumo atkūrimo planas įvykdytas tinkamai.

4. Kreditorė UAB „Būsto paskolų draudimas“ taip pat prašė atmesti bankroto administratorės prašymą, įpareigoti ją kreditorių susirinkime pateikti plano vykdymo ataskaitą už 2018 m. birželio 30 d. – 2019 m. birželio 21 d. laikotarpį, kuri būtų pagrįsta rašytiniais įrodymais, taip pat vientisą 2015 m. gruodžio 14 d. – 2019 m. liepos 1 d. laikotarpio depozitinės banko sąskaitos išrašą. Pritardama kreditorės AB SEB banko argumentams, papildomai nurodė, kad

akte turi būti pateikta informacija dėl visų mokumo atkūrimo plano dalių, tačiau tokios nepateikta, taip pat įgyvendinimo akte pateikiama prieštaringa informacija (plane nurodytos per trejus metus (36 mėn.) mokėtinios lėšos kreditorių reikalavimams tenkinti, tačiau lentelėje nurodoma, jog mokėjimai atlikti tik už 22 mėnesius). Nuo 2018 m. rugpjūčio 27 d. bankroto administratorė neteikė kreditoriams informacijos apie bankroto bylą, todėl jai turėtų būti mažinamas atlyginimas. Be to, bankroto administratorė prie akto nepridėjo jokių rašytinių įrodymų akte nurodytoms aplinkybėms pagrįsti. Vien pasibaigęs plano įgyvendinimo terminas nėra pagrindas surašyti aktą. Pažymėta ir tai, kad bankrutuojantys asmenys gavo didesnes pajamas, nei nurodyta mokumo atkūrimo plane, tačiau į depozitinę sąskaitą pervedė tik plane nurodytą sumą, visą pajamų perviršį panaudojo būtiniesiems poreikiams tenkinti; kreditoriams pervesta mažiau lėšų, nei nurodyta teismo nutartimi patvirtintame mokumo atkūrimo plane; fiziniai asmenys mokėjo draudimo įmokas, nors mokumo atkūrimo plane tokių nebuvo nurodyta; bankrutuojantis E. N. į banko sąskaitą nepervesdavo iš darbo santykių gautų lėšų, todėl nebuvo vykdomos Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatyme (toliau – ir *FABĮ*) įtvirtintos pareigos. Fiziniai asmenys pažeidė galiojančio mokumo atkūrimo plano ir *FABĮ* nuostatas, todėl mokumo atkūrimo planas nebuvo tinkamai įvykdytas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Klaipėdos apylinkės teismas 2019 m. lapkričio 5 d. nutartimi tenkino bankroto administratorės prašymą, nutarė baigti fizinių asmenų bankroto bylą, patvirtinti nepatenkintus bankroto byloje reikalavimus dėl bendros 48 540,10 Eur sumos pareiškusių kreditorių (iš jų 8484,02 Eur AB SEB banko reikalavimas, 40 056,08 Eur UAB „Būsto paskolų draudimas“ reikalavimas) ir nurašyti AB SEB banko 8484,02 Eur reikalavimą bei UAB „Būsto paskolų draudimas“ 40 056,08 Eur reikalavimą.

6. Teismas nustatė, kad teismo 2015 m. gruodžio 14 d. nutartimi pareiškėjams E. N. ir J. N. iškelta fizinių asmenų bankroto byla, bankroto administratore paskirta UAB „Centrinis bankroto biuras LT“; 2016 m. vasario 10 d. nutartimi patvirtintas bankrutuojančių fizinių asmenų kreditorių ir jų reikalavimų sąrašas, tarp jų patvirtintas 89 006,60 Eur AB SEB banko reikalavimas; teismo 2016 m. kovo 1 d. nutartimi patvirtintas antstolės L. P. 96,25 Eur reikalavimas; 2017 m. birželio 22 d. nutartimi patikslintas kreditorių ir jų reikalavimų sąrašas, pagal jį patvirtintas 54 806,60 Eur AB SEB banko patikslintas reikalavimas; 2017 m. liepos 13 d. nutartimi patikslinus bankrutuojančių fizinių asmenų kreditorių sąrašą, patvirtintas patikslintas 8936,42 Eur AB SEB banko reikalavimas, į kreditorių sąrašą įtraukta kreditorė UAB „Būsto paskolų draudimas“ su 41 725,28 Eur reikalavimu.

7. Teismo 2016 m. birželio 21 d. nutartimi patvirtintas bankrutuojančių E. N. ir J. N. kreditorių reikalavimų tenkinimo ir mokumo atkūrimo planas; teismo 2017 m. rugpjūčio 30 d. nutartimi patvirtintas bankrutuojančių E. N. ir J. N. kreditorių reikalavimų tenkinimo ir mokumo atkūrimo plano 2, 6, 10 ir 12 punktų pakeitimas. Bankroto administratorė teismui pateikė prašymą užbaigti fizinių asmenų bankroto bylą, kartu pateikdama mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą, šio akto nepasirašymo protokolą. Kreditorių susirinkimo pirmininkė AB SEB bankas akto nepasirašė, nes, jos nuomone, aktas neinformatyvus.

8. Teismas nusprendė, kad egzistuoja teisinis ir faktinis pagrindas pabaigti fizinių asmenų bankroto procesą (*FABĮ* 30 straipsnio 1, 2 dalys), o kreditorių AB SEB banko ir UAB „Būsto paskolų draudimas“ nurodytos aplinkybės neteikia pagrindo daryti priešingą išvadą. Byloje pateikti duomenys patvirtina, kad bankrutuojantys fiziniai asmenys planą įvykdė – pagal savo galimybes dirbo, gavo pajamas, tenkino kreditorių reikalavimus ir bankroto administravimo išlaidas, todėl nėra pagrindo daryti išvados, jog bankrutuojantys fiziniai asmenys pažeidė *FABĮ* 16 straipsnio reikalavimus. Teismas vertino kreditorių pastabas dėl akto turinio kaip teisiškai nereikšmingas sprendžiant klausimą dėl fizinio asmens bankroto bylos pabaigos, nes *FABĮ* nenustatyta reikalavimų mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto turiniui.

9. Teismas pripažino nepagrįstais kreditorės UAB „Būsto paskolų draudimas“ argumentus, kad plano įgyvendinimo terminas nėra pagrindas surašyti aktą. Iš byloje pateikto depozitinės sąskaitos išrašo teismas nustatė, kad paskutinis mokėjimas kreditoriams atliktas 2019 m. liepos 1 d., todėl pripažino, kad bankroto administratorė turėjo parengti aktą. Aplinkybė, kad vykdamas planą kreditoriams nebuvo pervesta planuojama plane nurodyta preliminarinė lėšų suma reikalavimams dengti, byloje nesant kitų duomenų, neleidžia prieiti prie išvados, jog planas nėra įvykdytas ar įvykdytas iš dalies.

10. Teismas nurodė, kad bankroto byloje pateikti duomenys patvirtina, jog bankroto administratorė rengė ataskaitas apie plano vykdymo eigą, teikė jas kreditorėms. Nagrinėjant bankroto administratorės prašymą dėl bankroto bylos pabaigos, bankroto administratorė pateikė kreditorėms jų prašomus duomenis, teikė ataskaitą apie plano vykdymo eigą bei duomenis, jog ši ataskaita el. ryšių priemonėmis kreditorėms buvo pateikta 2019 m. rugpjūčio 19 d. Taigi teismas nepripažino nustatyta tai, kad 11 mėnesių bankroto administratorė neteikė duomenų apie bankroto bylos eigą. Teismas pažymėjo, kad byloje nėra duomenų apie tai, kad kreditoriai, manydami, jog bankroto administratorė netinkamai įgyvendina *FABĮ* nustatytas pareigas, būtų pasinaudoję teise ją atstatydinti. Kreditorės, manydamos, kad plane nustatytos priemonės nėra įgyvendinamos, nepasinaudojo *FABĮ* 10 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teise.

11. Aplinkybė, kad akte bankroto administratorė nepasisakė dėl visų plano dalių, savaime neteikia pagrindo daryti išvadą apie netinkamą plano vykdymą ir (ar) bankrutuojančių asmenų nesąžiningumą. Aplinkybė, kad bankrutuojantiems asmenims bankroto proceso metu nepavyko didesne dalimi padidinti gaunamų pajamų ir (ar) kreditoriams paskirstytos mažesnės, nei planuota, lėšos, nereiškia, kad nėra įgyvendinti įstatyme ar plane nustatyti tikslai. Nežymus nukrypimas nuo teismo nutartimi patvirtinto plano jo įgyvendinimo laikotarpiu nėra pagrindas spręsti, kad pareiškėjai elgėsi nesąžiningai, buvo nepakankamai rūpestingi. Kitoks situacijos vertinimas neatitiktų teisingumo, protingumo, teisingos skolininko ir jo kreditorių interesų pusiausvyros principų.

12. Teismas konstatavo, kad byloje nepateikta įrodymų, patvirtinančių, jog bankroto administratorė piktnaudžiavo savo teisėmis. Aplinkybių, sudarančių pagrindą mažinti bankroto administravimo išlaidas, byloje taip pat nenustatyta.

13. Klaipėdos apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal suinteresuoto asmens UAB „Būsto paskolų draudimas“ atskirąjį skundą, 2020 m. sausio 23 d. nutartimi Klaipėdos apylinkės teismo 2019 m. lapkričio 5 d. nutartį paliko nepakeistą.

14. Teismas nurodė, kad mokumo atkūrimo planas patvirtintas teismo 2016 m. birželio 21 d. nutartimi, ši įsiteisėjo 2016 m. birželio 29 d., todėl plano įgyvendinimo terminas baigėsi 2019 m. birželio 29 d., o mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktas bankroto administratorės pateiktas suėjus plane nustatytam 3 m. terminui. Akte pateikti duomenys apie bankroto procese patirtas administravimo išlaidas, kreditorių reikalavimams tenkinti skirtas lėšas ir jų paskirstymą: kreditorių reikalavimams pervesta 36 417,85 Eur, iš jų 34 652,40 Eur sumokėta AB SEB bankui (34 200 Eur pardavus įkeistą turtą), 1669,20 Eur – UAB „Būsto paskolų draudimas“, 96,25 Eur – antstolei L. P. Akte nurodyta, kad nurašomi kreditorių reikalavimai: AB SEB banko – 8484,02 Eur, UAB „Būsto paskolų draudimas“ – 48 540,10 Eur. Bankroto administratorė akte nurodė, kad pareiškėjai tinkamai vykdė planą, bankroto proceso metu nenustatyta *FABĮ 10* straipsnio 1 dalyje įtvirtintų sąlygų, dėl kurių fizinių asmenų bankroto byla galėtų būti nutraukta. Teismas nurodė ir tai, kad planas visiškai įvykdytas. Tai, kad bankroto administratorė akte nepasisakė dėl visų plano dalių, neteikia pagrindo daryti išvados apie netinkamą plano vykdymą ir bankrutuojančių asmenų nesąžiningumą. Taigi, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad egzistuoja teisinis ir faktinis pagrindas pabaigti fizinių asmenų bankroto procesą.

15. Teismo 2016 m. birželio 21 d. nutartimi patvirtinto mokumo atkūrimo plano 12 punkte nustatytas kreditorių reikalavimų tenkinimo grafikas, nurodyta, kad tenkinamas kreditorės antstolės L. P. reikalavimas, o AB SEB banko reikalavimas tenkintinas iš lėšų, gautų pardavus įkeistą turtą. Byloje esantys duomenys patvirtina, kad realizuotas įkeistas turtas ir iš gautų lėšų iš dalies atsiskaityta su hipotekos kreditoriui bei padengtas antstolės L. P. 96,25 Eur reikalavimas. Teismo 2017 m. rugpjūčio 30 d. nutartimi patvirtintas plano 2, 6, 10 ir 12 punktų pakeitimas. Pakeisto plano 12 punkte nustatytas kreditorių reikalavimų tenkinimo grafikas, yra nurodyta kreditorių reikalavimų tenkinimo tvarka; nurodyta, kad preliminariai per visą bankroto procesą planuojama skirti 2813,40 Eur kreditorių reikalavimams tenkinti. Teismas pažymėjo, kad iki plano patikslinimo (2017 m. rugpjūčio 30 d.) nebuvo nustatyti mokėjimai kreditorėms UAB „Būsto paskolų draudimas“ (ji į sąrašą įtraukta tik 2017 m. liepos 13 d. teismo nutartimi) ir AB SEB bankui.

16. Teismas pritarė pirmosios instancijos teismo nustatytoms aplinkybėms, kad 2016 m. birželio 1 d. – 2019 m. spalio 29 d. laikotarpiu pareiškėja J. N. reguliariai pervesdavo lėšas plane nurodytiems įsipareigojimams vykdyti, iš jų buvo dengiamos bankroto administravimo išlaidos, mažinama skola kreditoriams, pareiškėjas E. N. dėjo pastangas uždirbti daugiau pajamų (ieškojo geriau mokamo darbo, keitė darbo vietas). Byloje pateikti duomenys patvirtina, kad bankrutuojantys fiziniai asmenys planą įvykdė. Aplinkybė, kad į bankroto administratorės atidarytą depozitinę sąskaitą lėšas pervesdavo vienas iš bankrutuojančių asmenų, nesudaro pagrindo pripažinti, jog kitas bankrutuojantis asmuo pažeidė *FABĮ* reikalavimus. Bankrutuojantys fiziniai asmenys į depozitinę sąskaitą pervesdavo plane (su jo pakeitimais) nurodytas sumas, kurios buvo skirstomos bankroto procese. Dėl to teismas atmetė kaip nepagrįstus skundo argumentus, kad bankrutuojantys fiziniai asmenys pažeidė *FABĮ 16* straipsnio reikalavimus.

17. Byloje nėra duomenų, kad pareiškėjai nevykdė plano ar elgėsi nesąžiningai, buvo nepakankamai rūpestingi, priešingai, stengėsi atsiskaityti su kreditoriais tiek, kiek galėjo. Teismas teisėtai ir pagrįstai nutarė baigti E. N. ir J. N. bankroto bylą.

18. Suinteresuotas asmuo UAB „Būsto paskolos draudimas“ prašė priteisti iš bankroto administratorės jos patirtų būtinų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Apeliacinės instancijos teismas pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai netenkinti reikalavimo dėl šių išlaidų atlyginimo, nes procesinė civilinės bylos baigtis, šalių procesinis elgesys, patirtų išlaidų pobūdis, jų pagrįstumą ir realumą pagrindžiantys įrodymai nesudaro pagrindo tenkinti tokį prašymą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

19. Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo prašo panaikinti Klaipėdos apylinkės teismo 2019 m. lapkričio 5 d. nutartį ir Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. sausio 23 d. nutartį ir perduoti bylą nagrinėti iš naujo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

19.1. *FABJ* nereglamentuojamas plano įgyvendinimo akto turinys ir forma. *FABJ* 30 straipsnio 1 dalyje nustatyti tik šio akto parengimo ir pateikimo teismui procedūriniai aspektai; aptariama norma sieja mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto parengimą ir pateikimą teismui su mokumo atkūrimo plane nurodytu paskutiniu fizinio asmens mokėjimu (reikiamu atlikti veiksmu); mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktas, pateiktas teismui nesilaikant įstatyme nustatytos procedūros, taip pat neįgyvendinus mokumo atkūrimo plane nurodytų sąlygų, sudaro pagrindą netvirtinti šio akto ir neleisti užbaigti bankroto bylos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *3K-3-47-313/2018*). Sisteminė ir lingvistinė įstatymo normų analizė suteikia pagrindą daryti išvadą, kad mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktas yra oficialus dokumentas, patvirtinantis tam tikrus faktus ar įvyki. Dėl to jo turinys aiškintinas siejant jį su *FABJ* 7 straipsnio nuostatomis. Aktas turi būti išsamus, lyginamas su plano įgyvendinimo dokumentais.

19.2. Nagrinėjamu atveju bankroto administratorės pateiktame akte nebuvo informacijos apie: 1) tai, kaip bankrutuojantys asmenys įgyvendino plane nurodytas kitas priemones mokumui atkurti, ar atkūrė mokumą; 2) pajamas, kurias gavo bankrutuojantys asmenys viso bankroto metu ir kurias gauna šiuo metu; 3) būtinosioms reikmėms tenkinti nustatytą sumą plane ir kokią sumą faktiškai skyrė bankrutuojantys asmenys; 4) kaip ir ar tinkamai vykdė įstatyme nustatytas pareigas; 5) bankroto proceso pabaigoje turimą turtą (banko sąskaitoje laikomas lėšas; automobilių ir pan.); kokią sumą turėjo pervesti į depozitinę sąskaitą ir kokią realiai pervedė. Kreditorių susirinkimo pirmininkė atsisakė jį pasirašyti, nes jame nebuvo esminės informacijos. Bankroto administratorė, teikdama prašymą užbaigti bankroto procesą, pateikė akto nepasirašymo protokolą, tačiau nepateikė kreditorių susirinkimo pirmininkės 2019 m. liepos 9 d. pateikto argumentuoto atsisakymo pasirašyti aktą. Suinteresuotas asmuo kreditorė UAB „Būsto paskolų draudimas“ pateikė teismui papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė argumentus, dėl kurių atmestinas prašymas užbaigti bankroto bylą.

19.3. Pirmosios instancijos teismas, vertindamas akto turinį ir jo tinkamumą, neteisingai nurodė, kad kreditoriams buvo nuolat siunčiama informacija apie mokumo plano įgyvendinimą ir kreditoriai ją turėjo. Byloje pateikta informacija, kad bankroto administratorė daugiau kaip metus neteikė plano vykdymo ataskaitų ir, tik pasibaigus bankroto procesui ir sprendžiant teisme akto tvirtinimo klausimą, pateikė tokią ataskaitą. Teismas padarė nepagrįstą išvadą, kad akte neturi būti pateikiama informacija apie plano įgyvendinimą. Kreditorės nuomone, nepakanka nurodyti akte, kad pateikta plano įgyvendinimo ataskaita, tačiau tokia informacija turi būti pridėta. Šiuo atveju esant nurodytai informacijai, teismas galėjo daryti ir kitokią išvadą dėl plano įgyvendinimo tinkamumo. Iš 2019 m. rugsėjo 28 d. teismo posėdžio metu pateiktos informacijos aišku, kad bankrutuojantys asmenys dirba tose pačiose darbovietėse, tik neaišku, kokį atlygį gauna, t. y. kokią pajamų sumą jie gavo per 3 m. laikotarpį; plane nurodytas butas parduotas varžytynėse už 36 000 Eur; kitos priemonės mokumui atkurti neįgyvendintos, nes nė vienas asmuo nesusirado geriau mokamo darbo, nedirbo papildomų darbų; plane ir patikslintame plane nurodyta skirti 24 462,50 Eur būtiniesiems poreikiams tenkinti, tačiau realiai išleista 24 694,87 Eur, t. y. daugiau, nei nustatyta; plane ir patikslintame plane kreditorių reikalavimams tenkinti nurodyta skirti preliminarį sumą, kuri galėjo keistis sumažėjus ar padidėjus fizinių asmenų gaunamoms pajamoms. Byloje esantys duomenys patvirtina, kad asmenys gavo didesnes pajamas, tačiau kreditoriams nebuvo skirta daugiau lėšų. Akivaizdu, kad pareiškėjai tik bando nusirašyti savo skolas. Teismai netyrė šių aplinkybių, todėl buvo netinkamai įvertintas plano įgyvendinimas ir padaryta nepagrįsta išvada dėl bankroto bylos užbaigimo.

19.4. Pagal *FABJ* 30 straipsnio 1 dalies nuostatą teismas, prieš priimdamas sprendimą užbaigti bankroto procedūras, turi patvirtinti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą (jam pritarti), atsižvelgdamas į procedūrinius tokio akto parengimo ir teikimo teismui aspektus bei tai, ar buvo įgyvendintos plane nustatytos sąlygos. Taigi fizinio asmens bankroto byla gali būti baigta tik patvirtinus aktą, t. y. pripažinus, kad planas įvykdytas visiškai, arba bankroto byla nutraukta. Aplinkybė, kad suėjo plano įgyvendinimo terminas, savaime nėra pagrindas baigti bankroto procedūras. Bankroto administratorė pateikė aktą nurodžiusi, kad pasibaigė plano įgyvendinimo laikotarpis. Nagrinėjamu atveju teismas privalėjo įsitikinti akto išsamumu ir teisėtumu, taip pat išanalizuoti nepritarimo priežastis, nes šio akto nepasirašė kreditorių susirinkimo pirmininkė, nors ji pagal *FABJ* 30 straipsnio nuostatą turi pareigą pasirašyti tokį aktą.

19.5. Teismai pažeidė įrodymų turinį ir vertinimą reglamentuojančias proceso teisės normas, nes netinkamai vertino byloje esančius duomenis. Plane ir pakeistame plane buvo nustatyta preliminarį kreditoriams mokėtina suma, kuri galėjo keistis pasikeitus fizinių asmenų gaunamoms pajamoms. Teismas nevertino, kad, didėjant fizinių asmenų pajamoms, į depozitinę sąskaitą turėjo būti pervestos didesnės sumos. Akivaizdu, kad kreditoriams atlyginta tik 79 proc. numatytų pervesti lėšų. Be to, byloje pateikti duomenys, kad J. N. gavo didesnes pajamas, tačiau kreditoriams nebuvo pervesta daugiau lėšų. E. N. 2018 m. rugpjūčio 1 d. – 2019 m. birželio 30 d. laikotarpiu į banko sąskaitą nepervesdavo gautų lėšų ir nevykdė *FABJ* 16 straipsnio 4, 5 dalyse nustatytos pareigos; fiziniai asmenys bankroto proceso metu būtinosioms reikmėms skyrė daugiau lėšų, nei buvo nustatyta plane, taip pažeisdami *FABJ* 16

straipsnio 5, 6 ir 12 punktus; fiziniai asmenys į depozitinę sąskaitą pervedė 4339,44 Eur, administravimo lėšoms panaudota 1527,84 Eur, o kreditoriams pervesta 2217,85 Eur, taigi liko nepanaudota 593,75 Eur lėšų. Teismas nesiaiškino šių aplinkybių ir nepasisakė dėl šių lėšų likimo.

19.6. Pagal *FABĮ* 12 straipsnio 2 dalies 6 punkto imperatyvią nuostatą bankroto administratorius turi pateikti kreditoriams ir fiziniam asmeniui 6 pusmetines plano vykdymo ataskaitas. Nagrinėjamu atveju bankroto administratorė pateikė tik 3 ataskaitas. Paskutinė ataskaita pateikta 2019 m. spalio 1 d. pasibaigus bankroto procesui ir teisme sprendžiant dėl akto patvirtinimo. Taigi bankroto administratorė netinkamai vykdė įstatyme nustatytas pareigas. Dėl to teismas šiuo atveju turėjo būti aktyvus ir įpareigoti ją pateikti visas plano vykdymo ataskaitas, tačiau to nepadarė.

20. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų atrankos kolegijos 2020 m. birželio 4 d. nutartimi atsisakyta priimti pareiškėjų atsiliepimą į kasacinį skundą kaip neatitinkantį Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso* 351 straipsnio reikalavimų.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto turinio, jo tvirtinimo ir fizinių asmenų bankroto bylos pabaigos

21. Pagal *Fizinių asmenų bankroto įstatymo* 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nuostatą fizinio asmens bankroto institutu siekiama sudaryti sąlygas atkurti sąžiningų fizinių asmenų mokumą, užtikrinant kreditorių reikalavimų tenkinimą, siekiant teisingos skolininko ir jo kreditorių interesų pusiausvyros. Kasacinio teismo praktikoje yra pažymėta, kad fizinio asmens bankroto procesu siekiama ne apskritai atleisti fizinį asmenį nuo skolų gražinimo kreditoriams, bet, taikant reabilitacijos, atkūrimo priemones, civilizuotai išspręsti išieškojimo iš nemokaus asmens turto problemas, subalansuoti ir apsaugoti visų jo kreditorių interesus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *3K-3-263-706/2015*; 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *e3K-3-316-313/2019*, 18 punktas).

22. Bankroto plano įvykdymo sėkmingumas, kartu fizinio asmens bankroto tikslų įgyvendinimas priklauso būtent nuo asmens, kuriam iškelta bankroto byla, sąžiningų pastangų. Kasacinio teismo praktikoje nurodyta, kad pirmiausia fizinis asmuo privalo būti aktyvus, sąžiningai naudotis jam bankroto įstatymu suteiktomis teisėmis ir vykdyti jam nustatytas pareigas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *3K-3-228-313/2016*, 18 punktas).

23. Viena fizinio asmens pareigų bankroto procese yra parengti mokumo atkūrimo planą. Fizinio asmens mokumo atkūrimo planas sudaromas ir jo tvirtinimo procedūros vykdomos taip pat siekiant teisingos kreditorių ir skolininko (fizinio asmens) interesų pusiausvyros, nes plane turi būti nurodoma įvairi informacija, iš kurios aišku, kaip skolininkas ketina atsiskaityti su kreditoriais bankroto procedūros metu, kokios yra kreditorių daromos nuolaidos, kokios planuojamos bankrutuojančio asmens pajamos ir išlaidos, administravimo išlaidos, turto realizavimo tvarka, bankrutuojančiam asmeniui būtinos jo poreikiams tenkinti išlaidos ir pan. Teismui patvirtinus planą, už jo įgyvendinimą atsako fizinis asmuo ir bankroto administratorius (*FABĮ* 8 straipsnio 12 dalis); fizinis asmuo turi tinkamai įgyvendinti plane nurodytas priemones ir (ar) vykdyti jame nustatytą veiklą (*FABĮ* 16 straipsnio 12 punktas). Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad bankrutuojančio fizinio asmens parengtas mokumo atkūrimo planas turi būti privalomai vykdomas, o nesant galimybių įvykdyti jame nustatytas sąlygas, turi būti keičiamas įstatymo nustatyta tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *e3K-3-316-313/2019*, 22 punktas).

24. Pabaigus įgyvendinti mokumo atkūrimo planą, pabaigiamas ir fizinio asmens bankroto procesas. *FABĮ* 30 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai atliktas paskutinis plane nustatytas mokėjimas, bankroto administratorius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šio mokėjimo dienos privalo parengti plano įgyvendinimo aktą, kurį pasirašo fizinis asmuo, bankroto administratorius ir kreditorių susirinkimo pirmininkas. Bankroto administratorius šį aktą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jo pasirašymo dienos pateikia teismui, plano įgyvendinimo akto kopiją – fiziniam asmeniui ir kreditorių susirinkimo pirmininkui. Pagal *FABĮ* 30 straipsnio 2 dalį teismas, gavęs plano įgyvendinimo aktą, priima nutartį baigti fizinio asmens bankroto bylą arba nutraukti fizinio asmens bankroto bylą.

25. *FABĮ* 30 straipsnyje nėra reglamentuojamas mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto turinys ir forma. Kasacinis teismas, aiškindamas *FABĮ* 30 straipsnio 1 dalį, pažymėjo, kad šiame straipsnyje nustatyti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto parengimo ir pateikimo teismui procedūriniai aspektai: akto rengimas siejamas su paskutiniu atliktu plane nurodytu mokėjimu, taip pat nustatyta teikimo teismui tvarka (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutarties civilinėje byloje Nr. *3K-3-47-313/2018* 27–29 punktus). Taigi nei pačioje *FABĮ* 30 straipsnio normoje, nei kasacinio teismo praktikoje nėra atskleidžiamas mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo

akto turinys, nors kasacinis teismas, pasisakydamas dėl atskirų aptariamo akto dalių, jo turinį siejo su mokumo atkūrimo plano sąlygomis. Kasacinis teismas nurodė, kad mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktas, pateiktas teismui nesilaikant tokio akto parengimo ir pateikimo teismui *FABJ 30* straipsnio 1 dalyje nustatytos procedūros ir neįgyvendinus mokumo atkūrimo plane nurodytų sąlygų (mokumo plane numatyto įsipareigojimo siekti įsidarbinti ir dirbti bet kokį darbą), sudaro pagrindą netvirtinti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto ir neleisti užbaigti bankroto bylos (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutarties civilinėje byloje Nr. *3K-3-47-313/2018* 31 punktą).

26. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į kasacinio teismo šios kategorijos bylose formuojamą praktiką, pažymi, kad mokumo atkūrimo planas ir jame nurodytos priemonės fizinio asmens mokumui pagerinti yra fizinio asmens ir jo kreditorių susitarimo išraiška. *FABJ* normose aiškiai ir detalai reglamentuojamas mokumo atkūrimo plano turinys, jo parengimas, tvirtinimas (šio įstatymo 7, 8 straipsniai), taip pat jo vykdymo kontrolė – administratorius ne rečiau kaip kartą per pusę metų rengia ir teikia teismui, kreditorių susirinkimui ir bankrutuojančiam asmeniui plano vykdymo eigos ataskaitą. Neįvykdžius plane nurodytų įsipareigojimų, būtų pažeista kreditorių ir fizinio asmens interesų pusiausvyra, t. y. pažeistas fizinio asmens ir jo kreditorių susitarimas. Tam, kad pasibaigus plano įgyvendinimo terminui būtų galima įvertinti, ar kreditorių ir fizinio asmens interesų pusiausvyra viso bankroto proceso metu buvo išlaikyta ir planas buvo tinkamai vykdomas, plano įgyvendinimo akte turi atsispindėti visos esminės plano nuostatos, tarp jų ir visų fizinio asmens plane nustatytų įsipareigojimų (į)vykdymas. Dėl to darytina išvada, kad *FABJ 30* straipsnio nuostatos, įtvirtinančios mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto parengimą ir pateikimą teismui, sistemiskai aiškintinos su *FABJ 7* straipsnio nuostatomis, įtvirtinančiomis mokumo atkūrimo plano turinį. Taigi mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akte turi būti pasisakyta dėl kiekvienos *FABJ 7* straipsnyje nustatytos ir plane aptartos nuostatos, kad būtų galima spręsti, ar (ir kaip) konkreti plano dalis buvo įgyvendinta, ar fizinis asmuo, atlikdamas reikiamus veiksmus, įgyvendino plane nurodytus prisiimtus įsipareigojimus. Aktas turi būti išsamus ir pagrįstas mokumo atkūrimo plano vykdymo ataskaitose nurodytais duomenimis, nes šis dokumentas faktiškai ir teisiškai lemia bankroto bylos pabaigą (*FABJ 30* straipsnio 2 dalis).

27. Nagrinėjamu atveju bylą nagrinėję teismai patvirtino plano įgyvendinimo aktą iš esmės remdamiesi argumentais, kad *FABJ* nėra nustatyta reikalavimų įgyvendinimo akto turiniui, taip pat kad byloje pateikta informacija patvirtina bankroto metu gautas lėšas ir jų paskirstymą. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad tokia teismų išvada padaryta netinkamai aiškinant *FABJ 30* straipsnio nuostatas (žr. nutarties 26 punktą) ir tinkamai neištyrus byloje esančių įrodymų bei nepašalinus prieštaravimų tarp byloje pateiktų duomenų.

28. Bankroto administratorės pateiktame mokumo plano atkūrimo įgyvendinimo akte gana abstrakčiai aptartas plane nustatytų priemonių įgyvendinimas, nurodyti ne visi mokumo atkūrimo plane nurodyti įsipareigojimai ir fizinių asmenų veiksmai, kurių jie ėmėsi šiems įsipareigojimams įvykdyti, t. y. nenurodyta, kaip bankrutuojantys asmenys įgyvendino plane nurodytas kitas priemones (stengtis susirasti geriau mokamus darbus bei ieškoti papildomų pajamų šaltinių, kad galėtų sumokėti didesnes sumas kreditoriams) mokumui atkurti, ar atkūrė savo mokumą; nenurodytos pajamos, kurias per visą bankroto proceso laikotarpį gavo bankrutuojantys asmenys, ir kokias pajamas jie gauna šiuo metu; taip pat nenurodyta plane nustatyta per bankroto procesą skirta būtiniesiems poreikiams tenkinti suma ir faktiškai skirta suma šiems poreikiams tenkinti, bankrutuojančių asmenų bankroto pabaigoje turimas turtas, kreditoriams pagal kreditorių reikalavimų tenkinimo grafiką turėta pervesti ir faktiškai pervesta suma. Pažymėtina, kad bankroto administratorėi plano įgyvendinimo akte nenurodžius, kaip buvo vykdomas įsipareigojimas susirasti geriau mokamus darbus ir ieškoti papildomų pajamų padengti daugiau kreditorių reikalavimų, teismai šios aplinkybės iš esmės netyrė, deklaratyviai nurodydami, kad fiziniams asmenims nepavyko padidinti savo gaunamų pajamų. Nenurodžius akte esminių mokumo atkūrimo plano sąlygų ir informacijos apie jų įgyvendinimą, teismai neturėjo faktinio pagrindo daryti išvadą, kad planas visiškai įvykdytas, nes iš pateiktų įgyvendinimo akte duomenų sunku įvertinti, kaip buvo įgyvendinti fizinių asmenų įsipareigojimai ir kokių veiksmų jie ėmėsi tiems įsipareigojimams įvykdyti, juolab kad teismo proceso metu bankroto administratorės papildomai pateikti prie ataskaitos rašytiniai įrodymai sudaro pagrindą abejoti akte nurodytų duomenų teisingumu, be to, ataskaitos teiktos nesilaikant įstatyme nustatyto reglamentavimo. Taigi vien duomenys apie kreditorių reikalavimams tenkinti nurodytas lėšas ir jų paskirstymą savaime neleidžia daryti išvados apie plano įvykdymo tinkamumą.

29. Pažymėtina ir tai, kad bylos nagrinėjimo teisme metu bankroto administratorės pateiktais prie ataskaitos rašytiniais įrodymais (bankrutuojančių asmenų banko sąskaitų išrašais) pagrindžiama, jog J. N. gavo didesnes pajamas nei nurodytos patikslintame plane, tačiau į depozitinę banko sąskaitą pervesta tik plane nustatyta suma, o viršijanti plane nustatytą sumą dalis panaudota būtiniesiems poreikiams tenkinti; J. N. kiekvieną mėnesį mokėjo įmokas pagal draudimo sutartį, nors mokumo atkūrimo plane įsipareigojimai tokiam kreditoriui apskritai nebuvo nurodyti; nepateikta duomenų apie E. N. gautas pajamas. Šios kreditorės akcentuojamos aplinkybės gali sudaryti pagrindą abejoti plano įgyvendinimo akto teisingumu, nes fizinio asmens pareiga pagrįsti gaunamas pajamas ir patiriamas išlaidas išlieka viso mokumo atkūrimo plano vykdymo metu (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 9 d. nutartį civilinėje byloje Nr. *3K-3-190-706/2015*). Kasdienės išlaidos, nepriklausomai nuo to, kokios buvo patvirtintos mokumo atkūrimo plane, gali kisti, todėl susidaręs galimai didesnis pajamų ir išlaidų

skirtumas leidžia patenkinti didesnę kreditorių skolos dalį, pervedant šią sumą į depozitinę sąskaitą. Dėl pakitusio pajamų ir išlaidų skirtumo susidariusios lėšos negali būti savaime skiriamos fizinių asmenų poreikiams tenkinti. Minėta, kad mokumo atkūrimo plane nurodytos priemonės fizinio asmens mokumui pagerinti yra fizinio asmens ir jo kreditorių susitarimo išraiška, o bankrutuojantys fiziniai asmenys turi pareigą neprikaištingai vykdyti plane prisiimtus įsipareigojimus, todėl perviršiu esančios lėšos gali būti naudojamos būtiniesiems poreikiams tenkinti tik tuo atveju, kai parengiamas ir patvirtinamas plano pakeitimo projektas, kuriuo susitariama dėl kitokios tam tikrų sąlygų vykdymo tvarkos. Šios aplinkybės svarbios vertinant mokumo atkūrimo plano įvykdymą, todėl teismai turėjo tinkamai jas išsiaiškinti, pašalindami abejones dėl plano įgyvendinimo akto ir kitų duomenų prieštaravimo. Nei pirmosios instancijos teismas, tvirtindamas aktą, nei apeliacinės instancijos teismas jų apskritai netyrė ir nevertino.

30. Teismo argumentas, kad bankroto administratorė pateikė visą informaciją apie plano vykdymą, neatitinka byloje pateiktų įrodymų. Byloje pateiktos keturios bankroto administratorės ataskaitos apie mokumo plano vykdymą (teismui pateiktos: 2017 m. sausio 16 d. ataskaita apie plano vykdymą; 2017 m. liepos 5 d. ataskaita apie plano vykdymą Nr. 2; 2018 m. sausio 9 d. ataskaita apie plano vykdymą; 2018 m. rugpjūčio 27 d. ataskaita Nr. 4.). Paskutinė ataskaita (2019 m. birželio 28 d.) pateikta jau nagrinėjant bylą teisme, t. y. 2019 m. rugpjūčio 19 d. Tokie duomenys suteikia pagrindą daryti išvadą, kad bankroto administratorė, turėdama pareigą ne rečiau kaip kartą per pusę metų teikti teismui ataskaitas apie mokumo atkūrimo plano vykdymą, iš viso turėjo pateikti šešias ataskaitas, tačiau kreditoriams ir fiziniams asmenims ataskaitų apie plano vykdymo eigą neteikė daugiau kaip metus. Nors kreditoriai fizinio asmens bankroto byloje turi teisę ne tik gauti iš bankroto administratorės ataskaitas apie plano vykdymą, informaciją apie bankroto bylos eigą, bet turi ir kitas pakankamai plačias mokumo atkūrimo plano vykdymo kontrolės funkcijas (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 9 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-190-706/2015), tačiau tai nepaneigia bankroto administratorės pareigos teikti ataskaitas tinkamai, įstatyme nustatyta tvarka ir būdu. Mokumo atkūrimo plano vykdymo ataskaitoje turi aiškiai atsispindėti, kaip bankrutuojantys fiziniai asmenys vykdė savo pareigas, todėl, nesant tinkamai parengtos ir pateiktos ataskaitos apie plano įgyvendinimą, negali būti pripažįstama, kad fiziniai asmenys vykdė savo pareigas laikydamiesi plane nustatytos tvarkos. Plano įgyvendinimo akto pagrįstumą patvirtina ataskaitose nurodytos aplinkybės, todėl teismas turi būti aktyvus ir įpareigoti administratorę tokią ataskaitą pateikti, priešingu atveju – gali pripažinti, kad nėra duomenų apie plano vykdymo tinkamumą. Pažymėtina, kad, bylos duomenimis, bankroto proceso metu kreditorė UAB „Būsto paskolų draudimas“ teikė pastabas dėl 2018 m. sausio 9 d., 2018 m. rugpjūčio 27 d. ataskaitų apie plano vykdymą, prašydama bankroto administratorę patikslinti informaciją, pateikti papildomus įrodymus, kiek lėšų panaudota būtiniesiems poreikiams tenkinti, nes skiriasi plane patvirtinta ir realiai šalių išleista šiems poreikiams suma, kokių priemonių bankrutuojantys asmenys ėmėsi savo mokumui atkurti, kokias pajamas gavo ir kt. Panašias pastabas bankroto administratorėi vėliau nurodė ir kreditorių susirinkimo pirmininkė, atsisakydama pasirašyti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą.

31. Pagal *FABĮ* 30 straipsnio 1 dalį plano įgyvendinimo aktą pasirašo fizinis asmuo, bankroto administratorius ir kreditorių susirinkimo pirmininkas. Jeigu bent vienas iš šių nurodytų asmenų atsisako pasirašyti plano įgyvendinimo aktą, surašomas akto nepasirašymo protokolai, kuriame nurodomos nepasirašymo priežastys, ir teikiamas teismui kartu su plano įgyvendinimo aktu. Pagal *FABĮ* 30 straipsnio 2 dalį teismas, gavęs aktą, priima nutartį baigti fizinio asmens bankroto bylą arba ją nutraukti. Nurodytas teisinis reglamentavimas leidžia daryti išvadą, kad klausimą dėl fizinio asmens bankroto bylos procesinės baigties visais atvejais sprendžia teismas, todėl aplinkybė, jog vienas ar keli nurodytų asmenų atsisakė pasirašyti plano įgyvendinimo aktą, savaime neužkerta kelio baigti fizinio asmens bankroto bylą. Teisėjų kolegija išaiškina, kad įstatymo leidėjo įtvirtinta nuostata, jog bankroto administratoriaus surašytą aktą turi pasirašyti fizinis asmuo, bankroto administratorius ir kreditorių susirinkimo pirmininkas, reiškia siekį užtikrinti, kad akte bus pateikta išsami ir teisinga informacija apie plano įgyvendinimą, kurios teisingumą patvirtina visi pasirašę asmenys. Dėl to tuo atveju, kai plano įgyvendinimo akto nepasirašo kreditorių susirinkimo pirmininkas, teismas turi nuosekliai ištirti ir įvertinti kreditorių susirinkimo pirmininko nurodomas nepritario priežastis, jų atitiktį tikrovei, tokių priežasčių svarumą, taip įsitikindamas ir patvirtindamas, kad bankroto proceso metu buvo užtikrinta bankrutuojančio asmens ir kreditorių interesų pusiausvyra.

32. Nagrinėjamu atveju bankroto administratorė 2019 m. liepos 9 d. pateikė teismui prašymą ir aktą, kuris buvo nepasirašytas kreditorių susirinkimo pirmininkės. Kreditorių susirinkimo pirmininkė, atsisakydama pasirašyti aktą, nurodė konkrečias nepasirašymo priežastis; jos teigimu, plano įgyvendinimo aktas nėra informatyvus, akte nepateikta esminė, bankroto procesui reikšminga informacija ir duomenys apie plano vykdymą. Bankroto administratorė teismui pateikė akto nepasirašymo protokolą, kuriame nurodė, jog kreditorių susirinkimo pirmininkė atsisakė pasirašyti aktą. Pirmosios instancijos teismas ne tik neanalizavo mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto turinio, taip pat kitų byloje esančių įrodymų, tačiau nevertino ir nepasirašymo protokole nurodytos priežasties pagrįstumo.

33. Pagal *FABĮ* 30 straipsnio 2 dalį teismas, gavęs mokumo atkūrimo plano aktą, priima nutartį baigti fizinio asmens bankroto bylą arba ją nutraukti (nutarties 24 punktą). Ši nuostata reiškia, kad teismas, prieš priimdamas sprendimą užbaigti fizinio asmens bankroto procedūrą, turi patikrinti plano įvykdymą ir tik nustatęs, kad akte atspindėta visa plano įgyvendinimo informacija, mokumo plane nurodytos sąlygos įgyvendintos, spręsti dėl jo tvirtinimo. Priešingu

atveju, nenustatęs tokių sąlygų, teismas turi priimti sprendimą nutraukti fizinio asmens bankroto bylą. Tokiu atveju, kai įgyvendinimo akto nepasirašo kreditorių susirinkimo primininkas, teismas, svarstydamas įgyvendinimo akto patvirtinimo klausimą, turi vertinti atsisakymo pritariti aktui priežastis ir, pripažinęs jas pagrįstomis, vertinti, ar jos nesudaro *FAB/ 10* straipsnyje nustatytų pagrindų nutraukti fizinio asmens bankroto bylą.

34. Pažymėtina, kad pirmosios instancijos teismas pagrindu patvirtinti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą iš esmės laikė aplinkybę, kad suėjęs plano įgyvendinimo terminas ir sumokėta paskutinė įmoka. Tokiai išvadai iš esmės pritarė ir apeliacinės instancijos teismas. Tačiau plano įgyvendinimo terminas ir sumokėta paskutinė įmoka yra pagrindas pradėti bankroto pabaigos procedūrą, o ne pagrindas patvirtinti tokį aktą. Tam, kad būtų galima patvirtinti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą ir užbaigti bankroto procedūrą, turi būti vertinamas faktinis plano įvykdymas. Priešingu atveju nustačius, kad planas neįgyvendintas arba yra kitos aplinkybės, sudarančios pagrindą nutraukti bankroto bylą, fizinio asmens bankroto byla nutrauktina.

35. Teisėjų kolegija, apibendrindama tai, kas išdėstyta, konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai aiškino ir taikė *FAB/ 30* straipsnio 1, 2 dalių nuostatas dėl mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto turinio, šio akto parengimo ir pateikimo teismui tvarkos, netinkamai taikė proceso teisės normas, reglamentuojančias įrodymų tyrimą, vertinimą, ir nepašalino nurodytų prieštaravimų tarp bylos duomenų, kurie sudaro pagrindą abejoti teismų padarytų išvadų pagrįstumu. Netinkamas teisės normų aiškinimas ir taikymas galėjo lemti išvados patvirtinti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą ir baigti bankroto bylą teisėtumą. Tai sudaro teisinį pagrindą panaikinti teismų procesinius sprendimus ir bylą perduoti pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Bylą nagrinėsiantis teismas turi pašalinti nutartyje aptartus trūkumus ir priimti *FAB/* normų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl bankroto bylos pabaigos arba nutraukimo.

36. Dėl kitų kasacinio skundo argumentų teisėjų kolegija nepasisako, nes jie nedaro įtakos procesinei bylos baigčiai, o kasacinio skundo argumentais neiškeliami aktualūs kasacinei praktikai plėtoti teisės klausimai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

37. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 30 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, šioje byloje kasaciniame teisme patirta 3,64 Eur tokio pobūdžio bylinėjimosi išlaidų. Gražinus bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, šių išlaidų priteisimo, taip pat šalių patirtų išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti bylą nagrinėsiančiam teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso 359* straipsnio 1 dalies 5 punktu, *360, 362* straipsniais,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. sausio 23 d. nutartį ir Klaipėdos apylinkės teismo 2019 m. lapkričio 5 d. nutartį panaikinti ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Gražina Davidonienė

Antanas Simniškis

Vincas Verseckas

Paminėta tekste:

Bylos:

3K-3-190-706/2015 Dėl fizinio asmens bankroto bylos iškėlimo

3K-3-263-706/2015 Dėl Klaipėdos apygardos teismo 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarties peržiūrėjimo pareiškėjo E. P. bankroto byloje dėl fizinio asmens mokumo atkūrimo plano patvirtinimo

3K-3-228-313/2016 Dėl pareiškėjos mokumo atkūrimo plano patvirtinimo ir kreditorių susirinkimo nutarimų panaikinimo

3K-3-47-313/2018 Dėl fizinių asmenų S. A. ir L. A. bankroto proceso pabaigos

e3K-3-316-313/2019 Dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių fizinio asmens bankroto bylos pabaigą, kai pasibaigia mokumo atkūrimo plano terminas ir neparduodamas fiziniam asmeniui priklausan

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

359 str. Kasacinio teismo teisės

360 str. Teismo teisė grąžinti bylą pirmosios instancijos teismui

362 str. Kasacinio teismo nutarties įsiteisėjimas ir privalomumas

Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso patvirtinimo“

351 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų ir nutarčių peržiūrėjimas kasacine tvarka

Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas

1 str. Įstatymo paskirtis ir taikymas

Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas

7 str. Reikalavimai planui

8 str. Plano tvirtinimas

10 str. Fizinio asmens bankroto bylos nutraukimas

12 str. Bankroto administratoriaus pareigos ir teisės

16 str. Fizinio asmens pareigos bankroto proceso metu

30 str. Fizinio asmens bankroto proceso pabaiga